

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

Development of Learning Management Model According to Flipped Classroom Concept
to Promote Analytical Ability of Social Studies, Religion and Culture Department for
Mutthayomsuksa 6 Students.

อุไรวรรณ มากพูน ^{*1}
uraiwan magpoon ^{*1}

wann.nu@gmail.com *

ส่งบทความ 8 มกราคม 2562

แก้ไข 1 กุมภาพันธ์ 2562

ตอบรับ 1 มีนาคม 2562

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน คือ หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนประทาย การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แนวคิดทฤษฎีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การสนทนากลุ่มของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนประทาย แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนประทาย แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนประทาย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 2) แผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ 5) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิด

¹ครูวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนประทาย อ.ประทาย จ.นครราชสีมา.

¹Senior Professional Level Teachers, Prathai Distdict, Nakhon Ratchasima Province.

วิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)
ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เน้นทักษะกระบวนการทำงาน การส่งเสริมความสามารถในการการคิดในด้านต่าง ๆ การปฏิบัติงานที่ได้มาจากระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน การศึกษาค้นคว้าในทุกที่ ทุกเวลา ทั้งที่บ้านและในเวลาว่าง นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ระบบสังคม สิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และเงื่อนไขในการนำไปใช้ โดยมีขั้นตอนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 กำหนดปัญหา ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาค้นคว้า ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ และจัดกระทำข้อมูล ขั้นตอนที่ 5 สรุปและประเมินผล และขั้นตอนที่ 6 นำเสนอและถ่ายทอดความรู้ เมื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนแบบภาคสนาม จำนวน 30 คน พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.18/84.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

3. ผลการทดลองใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ ห้องเรียนกลับด้าน การคิดวิเคราะห์

Abstract

Development of learning management model according to flipped classroom concept to promote analytical ability of social studies, religion and culture Department for Mutthayomsuksa 6 Students aimed to 1) Studied about basic information of development of learning management model according to flipped classroom concept to promote analytical ability of Social Studies, Religion and Culture Department for Mutthayomsuksa 6 Students. 2) To create and find efficiency of learning management model according to flipped classroom concept to promote analytical ability of Social Studies, Religion and Culture Department for Mutthayomsuksa 6 Students to be effective according to the criteria 80/80. 3) To study the results of the trial of learning management model according to flipped classroom concept to promote analytical ability of Social Studies, Religion and Culture Department for Mutthayomsuksa 6 Students. 4) To evaluate the use of learning management model according to flipped classroom concept to promote analytical ability of Social Studies, Religion and Culture Department for Mutthayomsuksa 6 Students. The data source used to study basic information is the curriculum of Social Studies, Religion and Culture Department of Prathai School, concept of analytical thinking ability theory and Group discussion of teachers in Social Studies, Religion and Culture Department of Prathai School. Resource used to create and develop a learning management model is Mutthayomsuksa 6 students. The tools used in the study were 1) Learning management model

according to flipped classroom concept to promote analytical ability of Social Studies, Religion and Culture Department for Mutthayomsuksa 6 Students. 2) Learning plan according to learning management model 3) Learning achievement test 4) Analytical Thinking Test and 5) A measure of student satisfaction towards learning by using learning management model according to flipped classroom concept to promote analytical ability of Social Studies, Religion and Culture Department for Mutthayomsuksa 6 Students. Statistics used in data analysis, percentage, mean, standard deviation and t-test. The research found that;

1) Information on current conditions and needs for learning management social studies, religion and culture aimed at encouraging students to have skills of learners in the 21st century focus on work process skills Promotion of various thinking ability. Performance from the analytical process of students. Study and research anywhere, anytime, both at home and at leisure. In addition to studying in the classroom by using information technology media.

2) Learning management model according to flipped classroom concept to promote analytical ability of Social Studies, Religion and Culture Department for Mutthayomsuksa 6 Students included objective principles, Social system learning process management, Supports for learning management and conditions for use. There are 6 learning steps, namely Step 1 Problem determination, Step 2 Problem analysis, Step 3 Study and research, Step 4 Synthesize knowledge and prepare information, Step 5 Summary and evaluation and step 6 present and transfer knowledge. When tested with 30 students in the field group, it was found that the efficiency was 85.18 / 84.17 which was higher than the criteria set 80/80.

3) The results of the trial of learning management model according to flipped classroom concept to promote analytical ability of Social Studies, Religion and Culture Department for Mutthayomsuksa 6 Students found that learning achievement of students after learning is higher than before learning with statistical significance at the level of .01 and the ability to analyze the students' thinking after studying higher than before learning With statistical significance at the level of .01.

4) Students are satisfied with learning management by using learning management model according to flipped classroom concept to promote analytical ability of Social Studies, Religion and Culture Department for Mutthayomsuksa 6 Students in the overall picture is at the highest level. (English), Matthayomsuksa 2 after the learning higher than before the learning was significantly at the .01 level.

4. The students' satisfaction by using the supplementary folk tale books encouraged reading about Culture and Folk game in 3 Southern border provinces, Foreign Language Department (English), Matthayomsuksa 2 was at the high level ($\bar{X}$ = 4.65)

Keyword: learning management flipped classroom Analytical Ability

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ส่วนทิศทางการจัดการศึกษาแนวใหม่โดยมีจุดเน้นที่การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการที่สำคัญคือมาตรา 23 บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการของแต่ละระดับการศึกษา”

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข มีความรู้ทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับประถมศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับประถมศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 4)

การคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการคิดลักษณะอื่น ๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณการคิดเพื่อตัดสินใจ การคิดแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ช่วยให้เราเข้าใจหลักการวิเคราะห์และนำไปใช้วิเคราะห์ทุก ๆ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต สามารถอ่านสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวได้อย่างทะลุปรุโปร่ง ช่วยในการดำเนินชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี และสามารถหาหลักแนวความคิดวิธีการไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและองค์กรต่อไปในอนาคต (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546) การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะสำคัญประการหนึ่งที่ต้องพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักเห็นความสำคัญ เพราะการคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ บุคคลที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์จะเหนือกว่าบุคคลที่มีการ

คิดแบบอื่น ทั้งในด้านระดับการพัฒนาและการใช้สติปัญญา การคิดวิเคราะห์เป็นความคิดเชิงลึก เป็นทักษะที่สำคัญและเป็นทักษะ ที่สามารถพัฒนาได้ เมื่อนักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ นักเรียนจะสามารถจำแนกและจัดหมวดหมู่ หรือประเภทสิ่งต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ สามารถตัดสินใจอย่างเหมาะสม และใช้ความรู้ประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์อื่น ๆ ตลอดจนแก้ปัญหาได้ (ปริญญ์ สถาวร มณี. 2548)

โรงเรียนประทาย อำเภอประทาย จังหวัด นครราชสีมา ได้มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยได้มีการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 โดยเน้นให้นักเรียนได้เกิดทักษะการคิด เช่น คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดไตร่ตรอง จนเกิดความรู้และทักษะต่าง ๆ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และวัยของนักเรียน สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

จากประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัยที่สอนรายวิชาสังคมศึกษา 12 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และจากการสอบถามครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนประทาย เกี่ยวกับสภาพปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้รายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในเนื้อหาวิชา ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่สนใจใฝ่เรียนรู้ อีกทั้งยังขาดสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ที่ดี ทันสมัย เหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำขาดทักษะกระบวนการคิด โดยเฉพาะทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพที่ดีได้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรที่จะเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากปัญหาที่พบ สามารถวิเคราะห์ และหาแนวทางแก้ไขปัญหา ที่พบได้ จนเกิดความรู้ที่ฝังลึก คงทน จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดกระทำข้อมูล และสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เหมาะสมกับเนื้อหา นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ทันสมัย จากอินเทอร์เน็ตที่มีสื่อที่ทันสมัยมากมาย มีเนื้อหาเกี่ยวกับที่เรียน โดยศึกษานอกเวลาเรียนในช่วงว่าง หรือศึกษาที่บ้าน แล้วนำมา

อภิปราย สรุป จัดกระทำข้อมูล และนำเสนอผลงานในชั้นเรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบนี้จะไปสอดคล้องกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ที่เน้นส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ต้องมีการสร้างรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องและเหมาะสม

วิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน “Flipped Classroom” เป็นการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนเนื่องจากกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนนั้นจะช่วยให้ผู้สอนรู้ feedback ว่านักเรียนมีความรู้หรือมีทักษะหลังจากการเรียนไปแล้วดังที่คาดหวังไว้หรือไม่เป็นอย่างไร Flipped Classroom กำเนิดจากจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ของครูสอนวิชาเคมีโรงเรียนมัธยมในชนบทที่ Colorado สองคน คือ Bergmann และ Sams ที่ใส่ใจว่านักเรียนที่ขาดเรียนด้วยสาเหตุต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้วยความเจ็บป่วยหรือทำกิจกรรมอื่นจะเรียนทันหรือไม่ ทั้งสองคนได้ค้นพบวิธีการเรียนรู้แบบกลับทาง คือ เรียนเนื้อหาวิชาที่บ้านและทำการบ้านที่โรงเรียน หรือรับถ่ายทอดความรู้ที่บ้านแล้วมาสร้างความรู้ต่อยอดจากวิชาที่รับถ่ายทอดมา ให้เป็นความรู้ที่สอดคล้องกับชีวิต ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีพลังเกิดทักษะที่เรียกว่า “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (วิจารณ์ พานิช. 2556 : 10) การเรียนวิธีนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาวิชาผ่านทางสื่อ e-learning รูปแบบต่าง ๆ แล้วผู้เรียนสามารถที่ปรับระดับความเร็วในการเรียนรู้ให้เข้ากับความสามารถในการเรียนของแต่ละคน เช่น ถ้าเราฟังไม่เข้าใจในส่วนไหนก็สามารถที่จะย้อนกลับมาฟังหรือดูได้เสมอ ทำให้การถ่ายทอดความรู้นั้นสามารถปรับให้เข้ากับลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน

รูปแบบการเรียนการสอน เป็นสภาพหรือลักษณะของการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้าไปช่วยทำให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ และได้รับการพิสูจน์ และทดสอบแล้วว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะ ของรูปแบบนั้น ๆ ได้ รูปแบบการเรียนการสอนจะต้องสามารถทำนายผลที่จะเกิดตามมาได้และมีศักยภาพในการสร้างความคิดรวบยอดและความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ได้ (ทิศนา ขัมมณี. 2554 : 2) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อาจจำเป็นต้องมีแนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับชั้นนั้นๆ แนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนอาจ

มาจากแนวคิดด้านการศึกษา ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนการสอนหนึ่ง ๆ อาจมีแนวคิด หรือทฤษฎีเดียว แนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานนี้ จะเป็นหลักหรือแนวทางในการเลือกกำหนด และจัดระเบียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกัน การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อาจเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาทักษะการเรียนรู้ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาสังคมศึกษา 12 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ซึ่งจะเป็ผลดีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระ

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีขอบเขตดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูล

1) การศึกษานโยบาย จุดหมายการจัดการศึกษาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2551 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนประทาย การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2) การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี สาระสำคัญ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

3) การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี สาระสำคัญ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ความสามารถในการวิเคราะห์

4) การสนทนากลุ่ม (Focus group) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนประทาย จำนวน 10 คน

5) การสอบถามปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสาระ

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน

1.2 เนื้อหา

1) นโยบาย จุดหมายการจัดการศึกษา จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนประทาย การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2) แนวคิด ทฤษฎี สาระสำคัญ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ

3) แนวคิด ทฤษฎี สาระสำคัญ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

4) ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนประทาย โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนประทาย

5) ข้อมูลปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

1.3 ระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ช่วงระหว่างเดือนตุลาคม 2558 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2558

2. การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 มีขอบเขตดังนี้

2.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนประทาย อำเภอประทาย จังหวัด

นครราชสีมา จำนวน 42 คน

2.2 เนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเนื้อหา เรื่อง ภูมิศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษา 12 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนประทาย 2551 จำนวน 40 ชั่วโมง มีดังนี้

หน่วยที่ 1 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศศาสตร์

หน่วยที่ 2 ปฏิสัมพันธ์เชิงภูมิศาสตร์

หน่วยที่ 3 ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติในโลก

หน่วยที่ 4 สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หน่วยที่ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.3 สิ่งที่น่าสนใจศึกษาและผลที่เกิดกับผู้เรียน

สิ่งที่น่าสนใจศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วยนวัตกรรม คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผลที่เกิดกับผู้เรียน คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.4 ระยะเวลา

ระยะเวลาในการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน 2560

3. การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีขอบเขตดังนี้

3.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนประทาย อำเภوبرทาย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 40 คน

3.2 ระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

4. การประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีขอบเขตดังนี้

4.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนประทาย อำเภوبرทาย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 40 คน

4.2 ระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้การหาค่า IOC ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษา 12 ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้การหาค่า IOC ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองใช้

3.1) การหาประสิทธิภาพ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้ E_1/E_2

3.2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

3.3) การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

4. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการวิเคราะห์ข้อมูลนโยบาย จุดหมายการจัดการศึกษาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนประทาย และข้อมูลความต้องการการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามสภาพที่คาดหวังและสภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งการศึกษาวិเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาการออกแบบระบบการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการ การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนประทาย โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนประทาย ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์ได้ดังนี้

นโยบาย จุดหมายการจัดการศึกษาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2551 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนประทาย การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการคิด ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการใช้ชีวิต เน้นการส่งเสริมการคิด สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่งผลให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนประทาย

2. ผลจากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี สาระสำคัญ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ พบว่า แนวคิดการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงระบบ หลักการแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ของ จอยซ์ และเวลล์ ที่นำเสนอองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (The model of teaching) 1) กระบวนการเรียนการสอน (Syntax หรือ Phases) 2) ระบบสังคม (Social System) 3) หลักการตอบสนอง (Principle of Reaction) และ 4) สิ่งสนับสนุน (Support System) ส่วนที่ 2 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ (Application) ส่วนที่ 3 สาระหลักและสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ (Onstruction and Nurturant Effects) และแนวคิดการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงระบบตามรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ของทิสนา แคมมณี ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักสูตร ปัญหาความต้องการของผู้เรียนผู้สอน องค์ประกอบ 2 เนื้อหา มโนทัศน์ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ยุทธศาสตร์/ยุทธวิธีในการสอน องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อ และ องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผล การเรียนการสอน ซึ่งทั้ง 2 แนวคิดมีองค์ประกอบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษา แล้วนำมาเป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบ

ที่ 1 หลักการ องค์ประกอบ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 4 ระบบสังคม องค์ประกอบที่ 5 สิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และ องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขการนำไปใช้

ผลจากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี สาระสำคัญ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ หรือขั้นตอนการเรียนการสอนตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การกำหนดยุทธวิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ ขั้นที่ 2 การสืบค้นเพื่อให้เกิดมโนทัศน์รวบยอด ขั้นที่ 3 การสร้างองค์ความรู้ที่มีความหมาย และขั้นที่ 4 การสาธิตและประยุกต์ใช้ มีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์ นำไปสู่การค้นคว้าหาความรู้ สังเคราะห์ จัดกระทำข้อมูลสรุป ประเมินผล สามารถนำเสนอและถ่ายทอดความรู้ได้ อีกทั้งผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดของนักเรียน ที่สามารถนำมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนประทาย ซึ่งมีวิธีการสอนที่มีขั้นตอนการสอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นที่ยอมรับมีดังนี้

1. การเรียนรู้ผ่านการทำงาน (Work-based Learning)
2. การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (Activity-based Learning)
3. การเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา (Problem-based Learning)

ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์กระบวนการหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ขึ้น มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา (Determine the problem) ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา (Analysis) ขั้นที่ 3 ศึกษาค้นคว้า (Research) ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ และจัดกระทำข้อมูล (Synthesis of knowledge and organize information) ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินผล (Summarize and Evaluate) และขั้นที่ 6 นำเสนอและถ่ายทอดความรู้ (Present and Convey knowledge)

3. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนประทาย โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) ครูผู้สอนกลุ่มสาระ

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนประทาย จำนวน 10 ท่าน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ พบว่า

สภาพปัจจุบัน คือ การจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนตามเนื้อหาวิชา เน้นความรู้ความจำ ขาดการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ผลการประเมินนักเรียนส่วนใหญ่ขาดการใฝ่เรียนรู้ ขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ขาดทักษะการใช้เทคโนโลยี มีทัศนคติที่คับแคบ มองโลกแคบ ไม่มีการฝึกแก้ปัญหาต่าง ๆ ขาดทักษะการทำงาน กระบวนการทำงานกลุ่ม การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ รวมไปถึงการนำเสนอผลการปฏิบัติงาน โดยสังเกตจากชิ้นงานที่นักเรียนส่งงาน และการประเมินผลการเรียน ทั้งระหว่างจัดการเรียนรู้ และหลังการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น

สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการคิด ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการใช้ชีวิต เน้นการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่งผลให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนประทาย

ครูมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่เน้นการศึกษาด้วยตนเองจากสื่อที่ทันสมัย และศึกษาได้ในทุกสถานที่ ทุกเวลา ทั้งที่บ้าน และในเวลาว่าง แล้วนำมาสังเคราะห์ สร้างเป็นผลงาน ที่ได้มาจากกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพ สามารถนำเสนอและถ่ายทอดได้ จึงต้องการสร้างและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้า การทำงาน ส่งเสริมความสามารถในการคิด มีทักษะการคิด ทักษะการใช้เทคโนโลยี และทักษะชีวิต ให้เป็นนักเรียนที่มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

4. ผลการสอบถามปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่าปัญหาที่สำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียนคือ ขาดทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในปัจจุบัน เช่น ทักษะการเรียนรู้

ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้ชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี และทักษะการคิด ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ควรเน้นทักษะกระบวนการคิดด้านใดที่สำคัญที่สำคัญคือการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคโนโลยีร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการนำเสนอที่ทันสมัย แปลกใหม่

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.1 ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรียกว่า “DARSSP Model” ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ระบบสังคม สิ่งสนับสนุน และเงื่อนไขการนำไปใช้ โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่มีองค์ประกอบที่เป็นระบบ และขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้เนื้อหาวิชาที่บ้าน ทำการบ้านที่โรงเรียน หรือรับการถ่ายทอดความรู้มาจากที่บ้าน แล้วมาสร้างความรู้ต่อยอดจากเนื้อหาที่ได้รับการถ่ายทอดมาเป็นความรู้ที่สอดคล้องกับชีวิต ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีพลังเกิดทักษะที่เรียกว่า “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” นักเรียนมีการเรียนรู้ และปฏิบัติงาน ด้วยตนเอง โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ เพื่อให้ นักเรียนพัฒนาผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ “DARSSP Model” คือกระบวนการหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ มีส่วนประกอบ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา (Determine the problem) . ครูผู้สอนยกประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน แล้วกำหนดวัตถุประสงค์อย่างละเอียดในการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และต้องบ่งบอกสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนจะต้องกระทำให้ได้เพื่อแสดงว่าตนได้เกิดการเรียนรู้จริงในสาระนั้นๆ

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา (Analysis) การวิเคราะห์ วิจัยปัญหาร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นถึงที่มาและสภาพของปัญหา รวมไปถึงแนวทางการแก้ปัญหา โดยใช้ประสบการณ์เดิม

ขั้นที่ 3 ศึกษาค้นคว้า (Research) นักเรียนศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ สืบค้นข้อมูล ความรู้ต่างๆ จากแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น หนังสือ จากอินเทอร์เน็ต ใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ที่นักเรียนสมัยใหม่ชอบ โดยใช้สื่อ ICT ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการนำโลกของโรงเรียนเข้าสู่โลกของนักเรียนซึ่งเป็นโลกยุคดิจิทัล โดยศึกษาที่บ้าน หรือในเวลาว่าง

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ และจัดกระทำข้อมูล (Synthesis of knowledge and organize information) นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า มาทำการสร้างทักษะองค์ความรู้จากสื่อที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสื่อเกี่ยวกับความรู้ที่ได้ศึกษาค้นคว้ามา โดยจัดทำเป็นวีดิทัศน์ หรือจัดทำสื่อที่มีเนื้อหาความรู้

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินผล (Summarize and Evaluate) ร่วมกันอภิปราย วิพากษ์วิจารณ์ จากความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า สังเคราะห์ความรู้ และจัดกระทำข้อมูล มาสรุปให้ได้องค์ความรู้ และมีการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย

ขั้นที่ 6 นำเสนอและถ่ายทอดความรู้ (Present and Convey knowledge)

การนำเสนอผลงาน วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นผลจากการนำเสนอของผู้อื่น รู้จักการยอมรับ ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ แล้วนำเสนอในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์

องค์ประกอบที่ 5 สิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการกระบวนการคิดในรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างถ่องแท้ สามารถแนะนำการปฏิบัติงานของนักเรียน รวมถึงเสริมต่อได้คล่องแคล่ว และถูกต้องสมบูรณ์ทุกขั้นตอน ครูต้องมีทักษะในการกระตุ้นให้นักเรียนมุ่งมั่นในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าขึ้น ครูต้องสามารถจัดเตรียมเนื้อหาสาระที่จะใช้สอน โดยมีการเชื่อมโยงกระบวนการคิดและการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน ครูต้องสามารถตรวจสอบ และประเมินผลงานและการเรียนรู้ของนักเรียนทุกขั้นตอน

องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขในการนำไปใช้ ครูจะแจกสื่อให้นักเรียนไปเรียนรู้ล่วงหน้าที่บ้านหรือคู่อ้อย่างยู่บ หรือโทรทัศน์ เมื่อมาเข้าชั้นเรียนในวันรุ่งขึ้นนักเรียนจะซักถามข้อสงสัยต่างๆ จากนั้นก็ลงมือทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม โดยมีครูคอยให้คำแนะนำตอบข้อสงสัย เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนได้ดูสื่อการสอนที่ครูให้ไปเรียนรู้ล่วงหน้าหรือไม่ นั้น จะมีนักเรียนบันทึกโน้ตมาส่งครู อาจบันทึกมาในสมุด หรือเขียนส่งมาทางอีเมลล์ และจะให้นักเรียนตั้งคำถามมาด้วยอย่างน้อย 1 ข้อ อย่างไรก็ตามจะต้องมีการฝึกทักษะในการจดบันทึกให้แก่ก่อนช่วงต้นปีการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ห้องเรียนกลับด้านให้นักเรียน

2.2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำไปหาประสิทธิภาพ เพราะการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นจะต้องนำไปทดลองใช้ (Tryout) เพื่อปรับปรุงแล้วจึงนำไปใช้สอนจริง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) แบบภาคสนามกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนประทาย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 30 คน ที่มีผลการเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อดูความเหมาะสมและความยากง่ายของกิจกรรมและนำมาหาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) แบบภาคสนามได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.18/84.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลการประเมินด้านกระบวนการ (E_1) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.18 และผลการประเมินของผลลัพธ์ (E_2) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (รายละเอียดในภาคผนวก ข หน้า 249) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผลปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผลการประเมินการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียน ที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผลการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประทาย ที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.44 แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนประทาย โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) ครูผู้สอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนประทาย จำนวน 10 ท่าน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ พบว่า

สภาพปัจจุบัน คือ การจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนตามเนื้อหา ขาดสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย โดยมีขั้นตอนที่สามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว และเข้าใจได้ง่าย ในการจัดการเรียนรู้ทั่วไปในปัจจุบัน มีการสอนในห้องเรียนแล้วให้งานไปปฏิบัติที่บ้าน ปรากฏว่า นักเรียนไม่ได้ปฏิบัติงานหรือส่งงานตามที่กำหนด ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียน และในปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีก้าวหน้ามากขึ้น โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง การใช้สื่อที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการเรียนรู้ที่มีในอินเทอร์เน็ตมีความทันสมัย หลากหลาย

สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ มุ่งสู่การส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการคิด ทักษะการใช้ชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี เน้นการส่งเสริมการ คิดวิเคราะห์ โดยใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศที่ทันสมัย ศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองในทุกสถานที่ ทุกเวลา เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่งผลให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนประทาย

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่เน้นการ คิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ความรู้ สู่การสรุปและจัดกระทำข้อมูล ที่ได้มา จากกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน เพื่อให้ได้ผลงาน ที่มี จึงต้องการสร้าง พัฒนา และจัดหาสื่อการเรียนรู้ที่สอนให้นักเรียนได้เข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงาน นำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างภาคภูมิใจ ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีทักษะการคิด ทักษะการใช้เทคโนโลยี และทักษะชีวิต ให้เป็นนักเรียนที่มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทุกสถานที่ ทุกเวลา

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ การเปรียบเทียบความ

สามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ผ่านการตรวจสอบและประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านกระบวนการทดลองใช้จริง ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ตามขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีเนื้อหาเรื่อง ภูมิศาสตร์ โดยเน้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากการสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ต ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และคิดออกแบบ สังเคราะห์ความรู้ สรุปและจัดกระทำข้อมูลได้ ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการค้นคว้า การลงมือปฏิบัติจริง เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาการทางด้านการวิเคราะห์ และด้านการคิด ตลอดจนการตัดสินใจในการเลือกหรือการปฏิบัติงาน เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้

1.1 รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่

เน้นส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ดังนั้นจึงควรศึกษาแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

1.2 การนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ในรายหน่วยการเรียนรู้อื่น โดยสามารถนำไปใช้ในทุกเนื้อหาประเภทเน้นทักษะ เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ผู้เรียนได้ ลงมือปฏิบัติจริง

1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามรูปแบบการเรียนรู้นี้ ต้องใช้เวลาที่ต่อเนื่องกันอย่างเพียงพอในการทำกิจกรรม ครูผู้สอนอาจจะให้นักเรียนปฏิบัติงานในเวลาว่างได้ เพื่อให้ได้ชิ้นงานที่มีคุณภาพ และควรให้นักเรียนได้มีเวลาในการปฏิบัติให้เกิดการคิดอย่างเป็นระบบ อย่างเพียงพอ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบอื่นร่วมกับการสัมภาษณ์ เช่น การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอยิ่งขึ้นมาสังเคราะห์ครอบคลุมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 ควรมีการประเมินรูปแบบการเรียนรู้เชิงทฤษฎี โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละด้านอย่างหลากหลาย เพื่อผลผลิตของการเรียนรู้ที่จะเกิดกับนักเรียน

2.3 ควรมีการวางแผนในการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการเรียนรู้ หรือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของนักเรียน และห้องเรียนใน แต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- _____. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กวีนิธ ฐธูอาจ. (2558). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านด้วยคลังรายวิชาออนไลน์แบบเปิด*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย .
- งานวัดผลประเมินผล โรงเรียนประทาย. (2556). *สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2554-2555 โรงเรียนประทาย*. นครราชสีมา : โรงเรียนประทาย
- ทิตนา แหมมณี. (2545). *การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ : ประพันธ์ศิริ.
- ปริญญ์ สดวรมณี. (2548). *การพัฒนากิจกรรมในหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน*. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). *ห้องเรียนกลับทาง: ห้องเรียนมิติใหม่ในศตวรรษที่ 21*. เอกสารประกอบการประชุมผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ณ ห้องประชุมเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 (ส่วน 2) วันที่ 21 พฤษภาคม.
- Bloom, Benjamin S. (1976). *Taxonomy of Education Objectives*.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw – Hill.
- Herzberg, Frederick Berard. (1959). *The Motivation to Work*. 2nd ed. John Willey and Sons.
- Joyce, B., and Weil, M. (1996). *Models of Teaching*. 5th ed. Englewood Cliffs, New York : Prentice-Hall.

ณัชพล วามทวิ : ผู้ออกแบบจัดหน้าบทความ